

Ziek zijn en hygiëne

In de middeleeuwen is het vies in de steden. De mensen wonen dicht op elkaar. Er is geen riool: poep en pies komen in de gracht terecht. Veel mensen drinken uit de gracht. Afval wordt op straat gegooid. Daar komen de ratten op af. Het stinkt verschrikkelijk. Er breken ziektes uit. Een van die ziektes is de pest. Tussen 1347 en 1351 gaan veel mensen dood aan de pest. Ze krijgen overal zwarte bulten en hoge koorts. De pest is heel besmettelijk.

Kleur het rondje bij het goede antwoord. Waarom heet de pest 'de zwarte dood'?

- ☐ Omdat de mensen zwarte kleren dragen als ze ziek zijn.
- ☐ Omdat een lijkkoets in de middeleeuwen altijd zwart is.
- ☒ Omdat zieke mensen zwarte bulten krijgen.

Waar komt de pest vandaan?

Dit kleine diertje is de zwarte rat. Hij heeft vlooiën. Die vlooiën zijn besmet met de pestbacterie.

In de middeleeuwen zijn de steden heel vies en overvol. Ziektes kunnen zich snel verspreiden. Vaak gaan de mensen dood aan ziektes waarvan wij maar een paar dagen last hebben. Eigenlijk is het beste medicijn: uit de buurt blijven van iemand die ziek is. Mensen met een besmettelijke ziekte moeten met een bel of ratel lopen.

Kleur het rondje bij het goede antwoord. De zwarte rat verspreidt de pest. Hoe kan dat?

- ☐ Veel mensen hebben zwarte ratten als huisdier en spelen er dus mee.
- ☐ De zwarte rat wast zich nooit. Daarom gaan de bacteriën niet dood.
- ☒ Op de zwarte rat leeft een vlo. Een besmette vlo prikt mensen en brengt de bacterie over.
- ☐ De mensen eten veel rattenvlees. Zo krijgen ze de bacterie binnen.

Een geneesheer is een dokter uit de middeleeuwen. Hij weet weinig over ziektes en medicijnen. Hij kijkt naar de kleur van de urine en zegt dan wat voor ziekte iemand heeft. Hij komt nooit dicht bij zieke mensen in de buurt. De geneesheer draagt nette kleren en dure ringen, want dan denken de mensen dat hij belangrijk is.

Waar of niet waar? Streep het foute antwoord door.

In de middeleeuwen weet een geneesheer niet veel over ziektes.	waar / niet waar
Een geneesheer onderzoekt zieke mensen goed.	waar / niet waar
Een geneesheer is belangrijk, want hij heeft veel geleerd.	waar / niet waar

De chirurgijn is ook dokter. Hij verzorgt wonden met pleisters. De barbier opereert mensen. Maar de barbier is ook kapper.
Maak de zinnen af.

De **barbier** is dokter en kapper.

Als je een wond hebt die moet worden verzorgd, ga je naar de **chirurgijn** .

Een kwakzalver is iemand die allerlei middeltjes verkoopt die niet werken. Mensen kopen die middeltjes, omdat ze geloven dat het wel werkt. De kwakzalver verdient daar veel geld aan.

Waarom kopen de mensen in de middeleeuwen de middeltjes van de kwakzalver?

Omdat ze denken dat het echt werkt.

Als doorsnee jongen of meisje heb je in de veertiende eeuw waarschijnlijk veel jeuk: luizen, vlooiën en wormen (hele kleintjes in je darmen of onder je huid bijvoorbeeld) zijn heel gewoon. Water vind je zalig. Maar thuis een bad nemen is een heel karwei. Je hebt geen kraan waaruit water stroomt en je hebt geen afloop voor je bad. Sommige rijke kloosters hebben al een systeem van aan- en afvoer van water door loden buizen. Gemaakt door 'loodgieters'. Jij moet naar de bron, de waterput of de rivier om water. Een stuk zeep is een luxeartikel.

De meeste mensen reinigen hun tanden met een lapje stof of met een groen hazelaartwijgje. Schelpen maalt men fijn tot tandpoeder. Dit schuurmiddel wordt vooral door de rijkere mensen gebruikt. Je adem verfris je met honing en kruiden zoals koriander, anijs en komijnzaad.